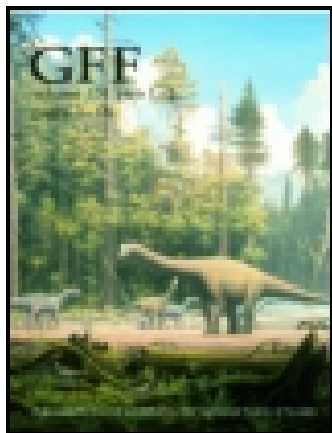

On: 18 December 2014, At: 16:08

Publisher: Taylor & Francis

Informa Ltd Registered in England and Wales Registered Number: 1072954

Registered office: Mortimer House, 37-41 Mortimer Street, London W1T 3JH, UK

Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar

Publication details, including instructions for authors and subscription information:

<http://www.tandfonline.com/loi/sgff19>

Med anledning af docent Hennigs uppsats »Om skrifkritan i Skåuc.«

Jon. Chr. Moberg

Published online: 06 Jan 2010.

To cite this article: Jon. Chr. Moberg (1898) Med anledning af docent Hennigs uppsats »Om skrifkritan i Skåuc.«, *Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar*, 20:6, 337-338, DOI: [10.1080/11035899809448622](https://doi.org/10.1080/11035899809448622)

To link to this article: <http://dx.doi.org/10.1080/11035899809448622>

PLEASE SCROLL DOWN FOR ARTICLE

Taylor & Francis makes every effort to ensure the accuracy of all the information (the "Content") contained in the publications on our platform. However, Taylor & Francis, our agents, and our licensors make no representations or warranties whatsoever as to the accuracy, completeness, or suitability for any purpose of the Content. Any opinions and views expressed in this publication are the opinions and views of the authors, and are not the views of or endorsed by Taylor & Francis. The accuracy of the Content should not be relied upon and should be independently verified with primary sources of information. Taylor and Francis shall not be liable for any losses, actions, claims, proceedings, demands, costs, expenses, damages, and other liabilities whatsoever or howsoever caused arising directly or indirectly in connection with, in relation to or arising out of the use of the Content.

This article may be used for research, teaching, and private study purposes. Any substantial or systematic reproduction, redistribution, reselling, loan, sub-licensing, systematic supply, or distribution in any form to anyone is

expressly forbidden. Terms & Conditions of access and use can be found at <http://www.tandfonline.com/page/terms-and-conditions>

Anmälanden och kritiker.

Med anledning af docent HENNIGS uppsats »Om skrifkritan i Skåne.»

AF

JOH. CHR. MOBERG.

I nämnda uppsats, intagen i denna tidskrifts näst föregående häfte, framläggas ett par iakttagelser, af hvilka synes framgå, dels att skrifkritan vid Qvarnby blott är ett större lösryckt parti, eller hvad tyskarne kalla »Scholle», dels att den vid Malmö under Danien anstående skrifkritan är betydligt orenare än den vid Qvarnby (Jordberga och Ulricelund) anträffade. Frågan om, hvilka slutsatser man kan vara berättigad att draga af de anförda iakttagelserna, har det ej varit min afsigt att nu diskutera. Dock nödgas jag med anledning af uppsatsen ifråga att, om ock i största korthet, berigtiga ett i densamma förekommande, mot en af mig framkastad teori rigtadt, om missuppfattning vitnande uttalande. I anförda uppsatsen läses nämligen (sid. 82 och följ.): »Med vår nuvarande kännedom om den Yngre kritans utbredning öfver hela sydvestra Skåne från Ystad i SO till Landskrona-trakten i NV förfaller MOBERGS förklaring¹ öfver skrifkritans läge till den Yngre kritan. Äfven på andra grunder måste denna teori anses ohållbar, då ju som bekant landisen i Skåne aldrig gått i SV—NO och således ej heller skrifkritförekomsterna legat skyddade för landisens eroderande inverkan i lä om någon uppstickande klippa af motståndskraftigare, till den Yngre kritan hörande bergarter.»

Enligt docent HENNIG, skulle jag sålunda en gång ha varit af den åsigten, att inlandsisen vid dess framryckande öfver Skåne rört sig från SV mot NO. Med anledning häraf torde det vara skäl att tillse, hvad jag i mitt af docent HENNIG citerade arbete yttrat i denna fråga. Till en början framhåller jag der, att det ingalunda är lätt att på blotta bergarten skilja mellan en oren skrifkrita och lösare

¹ Cephalopoderna i Sveriges kritsystem I, pag. 36.

Saltholmskalk, hvadan det kunde ha sig svårt att afgöra arten af de spridda kritförekomsterna i zonen mellan Köpinge sandkalk och Malmöområdets yngre krita. Ehuruväl jag ej i minsta mån betviflade, att skrifkritan der anstår på djupet, syntes mig de utmed Malmöbäckens nordgräns, t. ex. vid Ystad och Lund, så ymnigt förekommande blocken af Saltholmskalk dock kunna antyda den möjligheten, att sistnämnda bergart verkligen der varit afsatt ofvanpå skrifkritan. På grund deraf säger jag slutligen (s. 37): »Skulle det dock vid en framtida revision af de punkter, hvilka, af ANGELIN utlagde såsom Saltholmskalk, befinna sig inom det bälte, jag betecknat såsom skrifkritans utbredningsområde, verkligen visa sig, att ANGELIN härvid träffat det rätta, blir deremot följande förklaring den sannolikaste. Saltholmskalken, afsatt i grundare vatten än skrifkritan, har blifvit aflagrad ofvanpå denna och haft ungefär samma utbredning. Den framryckande inlandsisen har, gynnad af det lösa underlaget, verkat i hög grad förstörande. Härvid ha de underminerade, antagligen vid gränserna ej särdeles mäktiga lagren af Saltholmskalk förstörts och lemnat upphof åt den mängd block, som i vissa trakter, t. ex. vid Ystad och Lund, så allmänt förekomma, under det att den lösare skrifkritan ej kunnat efterlemna dylika spår. Endast närmare bäckenets midt, hvarest den hårda Saltholmskalken antagligen anstod i mäktigare lager, har förstöringsarbetet hämnats, så t. ex. vid *Östra Torp* och *Limhamn*. Härvid har på samma gång ett parti af skrifkritan räddats från total förstörelse. Åtminstone synes mig detta antydas deraf, att våra viktigare fyndorter för skrifkritan ligga NO om ett dylikt »värn».

Huru man häri kan uppsöka någon slags antydning om, att »landisen i Skåne gått i SV—NO», är mig obegripligt, med mindre att man ville förneka möjligheten af, att ett fastare lager skulle kunnat i någon mån skydda äfven en del af ett derinvid på dess stötsida befintligt lager mot den anryckande landisens åverkan.